

*Михајло Д. Рабреновић,
студент Правног факултета у Београду*

УПРАВНО–РАЧУНСКИ СПОР КАО ПОСЕБАН УПРАВНИ СПОР (1)

С обзиром на чињеницу да управно–рачунски спор чини целину са контролом финансијског и материјалног пословања корисника друштвених средстава, у раду ћемо се, прво, осврнути на управно–финансијски надзор Службе друштвеног књиговодства (у даљем тексту – Служба), у оквиру којег ћемо обрадити управно–рачунски поступак, а затим ћемо одредити појам управно–рачунског спора (у даљем тексту – УРС), судове надлежне за решавање УРС, предмет УРС, странке у УРС, покретање и ток УРС, правна средства у УРС и обавезност пресуда донетих у УРС.

1. УПРАВНО–ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР СЛУЖБЕ

Управно–финансијски надзор Службе само је један од облика заштите објективне законитости и располагања средствима у друштвеној (државној – потенцијално) својини (2). Он је корелативан с обавезом корисника друштвених средстава да сва новчана средства воде на рачунима код Службе (3). Контролу финансијског и материјалног пословања корисника врши Служба код које се води жиро–рачун корисника (месна надлежност).

Вршећи контролу, Служба проверава исправност података које јој достављају корисници друштвених средстава, односно које воде у сво-

(1) Рад награђен другом наградом из Фонда проф. др Николе Стјепановића

(2) Свака друштвено–економска формација мора да поседује одговарајуће инструменте помоћу којих штити постојеће облике својине, односно присвајања. У крајњој линији, потребе заштите одређују инструменте. По позитивном законодавству, у нашем друштву постоје приватна и друштвена својина. С обзиром на то да је друштвена својина материјална основа базичног и производног дела удруженог рада, хетерогена је и структура инструмената заштите, коју чине: скупштине друштвено–политичких заједница и њима одговорни органи, судови, уставни судови, јавни тужилац, друштвени правобранилац самоуправљања и Служба.

(3) Служба је самостална и независна организација која, као заједничка служба ОУР–а и других корисника друштвених средстава и информациона служба друштвеног система информисања, обавља послове друштвеног књиговодства и послове платног промета у земљи (чл. 4. Закона о СДК, "Сл. лист СФРЈ", бр. 70/83).

јим евиденцијама корисници друштвених средстава (4). У поступку контроле, Служба проверава и законитост располагања друштвеним средствима, законитост, правилност и благовременост извршавања обавеза према друштвено–политичким заједницама и њиховим фондовима по основу пореза и других дажбина корисника друштвених средстава, које су утврђене законом и другим прописима.

Служба обавља послове контроле исправности података *о стању и изворима средстава*, а нарочито о: 1) стању основних средстава и њихових извора; 2) стању обавеза и потраживања; 3) стању сировина и материјала, недовршене производње, залиха готових производа и залиха трговинске робе; 4) удруживању, односно улагању средстава у инвестиције, заједничко пословање са страним партнерима и ради остваривања заједничког прихода, односно заједничког дохотка и др.; 5) остваривању и коришћењу средстава СИЗ–ова и других самоуправних заједница и организација и њихових органа, друштвено–политичких и других друштвених организација; 6) правилности обрачуна и усмеравања пореза и других дажбина; 7) коришћењу кредита и других друштвених средстава за одређене намене.

Служба обавља послове контроле исправности података *о финансијском резултату*, а нарочито о: 1) утврђивању укупног прихода; 2) утврђивању материјалних и других трошкова; 3) обрачунавању трошкова амортизације; 4) утврђивању вредности залиха; 5) утврђивању и распоређивању дохотка; 6) утврђивању и распоређивању заједничког прихода и заједничког дохотка; 7) утврђивању и распоређивању чистог дохотка; 8) утврђивању и покривању губитака; 9) утврђивању и распоређивању прихода и расхода.

1. Ток управно–рачунског поступка

Контролу законитости располагања друштвеним средствима (остваривања, распоређивања и коришћења) врше радници Службе (филијале, експозитуре) код које се води жиро–рачун корисника друштвених средстава, на основу писаног овлашћења (5).

(4) Под корисницима друштвених средстава подразумевају се *правна* лица која располажу друштвеним средствима. Тако је Виши привредни суд Србије *одбацио* тужбу с образложењем да "...појединац нема право на тужбу у УРС–у нити сходне примене одредбе чл. 2. ст. 1. ЗУС–а у вези са чл. 68. Закона о Служби друштвеног књиговодства, пошто је напред цитираним прописима одређено који субјекти могу поднети тужбу у УРС–у, а међу тим субјектима није предвиђен појединац, односно физичко лице. Према томе, тужба коју је поднео М. Т. је *недозвољена*". УРС 34/86, од 11. априла 1986.

(5) Послови контроле се обављају на основу књиговодствене и друге евиденције и документације, завршних рачуна и других обрачуна, у организационој јединици и код корисника друштвених средстава. Корисник друштвених средстава је дужан да овлашћеном раднику Службе за послове контроле обезбеди потребне услове за тај посао, а одговорна лица корисника друштвених средстава дужна су да, на захтев овлашћеног радника Службе, дају и објашњења у писаном облику у вези са предметом контроле у одређеном року.

У поступку контроле примењују се одредбе савезног закона којим се уређује општи управни поступак, осим ако Законом о СДК није другачије одређено.

Овлашћени радник Службе може, у поступку контроле, донети *закључак* којим ће кориснику друштвених средстава наложити да у одређеном року предузме одређене радње ради омогућавања контроле (6) – ако оцени да није, у складу са законом, тачно утврђено стање средстава, или да је књиговодство неажурно и неуредно, да нису тачно обрачунате или нису уопште обрачунате прописане обавезе (7).

О извршеној контроли пословања овлашћени радник Службе обавезно саставља *записник* о стању утврђеном код корисника друштвених средстава. О контроли која се обавља у Служби, записник се саставља само ако се утврде незаконитости и неисправности за чије је отклањање потребно донети решење, као и када се утврди постојање радњи које имају обележја кривичног дела или привредног преступа, односно прекршаја. Записник о извршеној контроли доставља се кориснику друштвених средстава, који може дати *примедбе на записник*, у року који не може бити краћи од осам дана, ни дужи од тридесет дана од достављања записника. Служба је дужна да оцени чињенице изнете у примедбама, након извршене провере, о чему се саставља *допуна записника* (8).

Када овлашћени радник Службе, у поступку контроле, утврди незаконитости, доноси *решење* – управни акт, којим кориснику друштвених средстава даје *налоге* за предузимање одређених радњи за отклањање незаконитости, односно неисправности, и доставља га кориснику. Првостепено решење Служба је дужна да донесе у року од 30 дана од дана пријема примедба датих на записник о извршеној контроли, односно истека рока за давање примедба, а у решењу се кориснику одређује рок у којем је дужан да отклони утврђене незаконитости, односно неисправности, који не може бити краћи од 15, ни дужи од 30 дана од постанка решења коначним.

Ако се у поступку контроле утврди да је корисник друштвених средстава поднео завршни рачун, периодични обрачун или други

(6) Попис и процена средстава, довођење у ред и ажурирање књиговодства, састављање обрачуна приписаних обавеза (чл. 51. Закона о Служби...).

(7) У случају непоступања по закључку од стране корисника друштвених средстава, Служба може – поред обавештавања о тој чињеници органа самоуправне контроле тог корисника, надлежног органа ДПЗ и надлежног друштвеног правобраниоца самоуправљања – дати иницијативу за предузимање привремених мера друштвене заштите према кориснику друштвених средстава због доношења штете друштвеним интересима (ст. 5. чл. 51. Закона о Служби...).

(8) Поред записника, кориснику друштвених средстава доставља се и *писмена информација* о стању утврђеном у поступку контроле. ако се у том поступку утврде бројније и теже незаконитости и неисправности у исказивању података, евиденцији, обрачуну, или располагању друштвеним средствима. Наведене исправе се достављају: пословодном органу, органу управљања и органу самоуправне радничке контроле, односно органу самоуправне контроле корисника друштвених средстава. Наведени органи су дужни да то размотре на седници, с тим да о одржавању седнице обавесте Службу, која је дужна да на седницу упути свог представника.

обрачун који није у складу са прописима – Служба ће захтевати његову *исправку*. Ако корисник друштвених средстава исправку не изврши у року од три дана, сматраће се да завршни рачун, периодични, односно други обрачун, није поднет.

2. Правна средства у управно–рачунском поступку

Против првостепеног решења Службе, корисник друштвених средстава може, у року од 15 дана од пријема, руководиоцу Службе у републици, односно аутономној покрајини, изјавити *жалбу* (9).

(9) Интересантна је пресуда Савезног суда, Гпзс – 68/87, од 16. марта 1987, којом је *одбијен* захтев тужене Службе за ванредно преиспитивање пресуде Вишег привредног суда Србије – УРС 195/86–5, од 23. јануара 1987. "У уводу означеним решењем одбијена је као неоснована жалба тужиоца изјављена против *закључка* Службе, којим је првостепени орган констатовао да се сматра да није ни поднета жалба тужиоца против решења истог органа. Одлучујући о тужби за поништај другостепеног решења, Виши привредни суд Србије је пресудом уважио тужбу и поништио оспорено решење. Против наведене пресуде тужена је благовремено поднела захтев за ванредно преиспитивање због повреде савезног закона са предлогом да се пресуда преиначи тако да се тужба одбије. Закључак Службе да се сматра да није ни поднета жалба против првостепеног решења донетог у поступку контроле обрачунавања и уплате пореза на промет производа код тужиоца, заснива се на утврђеној чињеници да је *жалба била нетаксирана* и да тужилац ни у остављеном року по позиву првостепеног органа таксу није уплатио, те на одредби чл. 14. ст. 2. и 3. Закона о административним таксама СРС, према којој се сматра да нетаксирани поднесак за који таксени обвезник не уплати таксу у року одређеном опоменом, није ни поднет. Наиме, одредбом чл. 68. ЗУП–а, који се у погледу доношења решења и предузимања других радњи у поступку контроле, па и у погледу поступања са поднесцима који садрже недостатке, сходно примењује на основу чл. 64. Закона о Служби... с обзиром на то да тим Законом поступање по таквим поднесцима у УРС–у није друкчије одређено, прописано је да ће се сматрати да није ни поднет поднесак који садржи формални недостатак који спречава поступање по њему, а тај недостатак није отклоњен у одређеном року".

Међутим, наведена законска одредба се односи на недостатке у вези са подацима које сваки поднесак мора да садржи и без којих се не може поступати по поднеску. Ове податке одређује члан 67. ЗУП–а, према којем поднесак мора бити разумљив и садржати све што је потребно да би се по њему могло поступати, а нарочито: означавање органа којем се упућује, предмет на који се односи, захтев, односно предлог, ко је заступник или пуномоћник ако га има, као и име и презиме и боравиште подносиоца, односно заступника или пуномоћника, с тим што је поднесак дужан својеручно потписати подносилац, а изузетно и друго лице ближе одређено том законском одредбом.

"Према томе, то што жалба није била таксирана, није недостатак предвиђен одредбом чл. 67. наведеног Закона, који би, када позив органа у датом року буде отклоњен сходно чл. 68. Закона, могао бити основ да се сматра да жалба није ни била поднета. На овакав закључак упућује и околност да је право на жалбу уставно право странке у управном поступку, а истовремено и средство којим се обезбеђује законитост управног акта, па представља и обавезу органа да странци омогући коришћење овог права (чл. 213. и 215. Устава СФРЈ), те се и са тог разлога констатација да поднесак није ни поднет ниуком случају не би могла, с позивом на чл. 68. ЗУП–а, ставити у односу на поднесак који није таксиран, или чије је подношење везано за рок, што значи да се наведена одредба не би могла применити (осим ако се не ради о недостатку из чл. 67. ЗУП–а) у ситуацијама где се дефинитивно губи неко право".

Решење које донесе такав руководилац Службе (у другостепеном поступку) је *коначно*, јер против њега нема редовног правног средства у управном поступку (10) (жалба је исцрпена).

Против решења Службе са својством коначности у управно-рачунском поступку, могу се даље поднети два ванредна управноправна средства: обнова поступка и ревизија.

Обнова управног поступка, окончаног коначним управним актом Службе, може се захтевати под условима утврђеним савезним законом којим се уређује општи управни поступак (11).

Ревизија је предвиђена Законом о СДК. Предмет контроле је коначно решење Службе. Друштвено-политичка заједница, или корисник друштвених средстава, могу, у року од две године од дана достављања коначног решења, поднети *захтев* да се измени, укине или поништи коначно решење Службе, којим је повређен пропис на њихову штету. Када је повредом прописа коначним решењем Службе *причињена* знатна штета, Служба може, у поступку ревизије *по службеној дужности*, у наведеном року донети ново решење којим се коначно решење мења, укида или поништава. Поступак ревизије се не може водити против коначног решења (у целини или дела решења), ако је: а) у току УРС, или је б) донета пресуда у УРС-у.

Овим ванредним правним средством конституише се "неправа тростепеност" у управно-рачунском поступку пред надлежним органом Службе. Она је "неправа" јер ревизију врши *другостепени* орган.

II. УПРАВНО-РАЧУНСКИ СПОР

1. Појам

Управно-рачунски спор је посебна (специјална) врста управног спора, у којем по тужби корисника друштвених средстава, стварно и месно надлежни суд одлучује о законитости коначног управног акта који је донела служба (12).

2. Судови надлежни за решавање

Савезни суд одлучује: 1) по тужбама против решења генералног директора Службе; 2) поводом ванредних правних средстава у циљу заштите савезних закона.

(10) Ако је решење у *првом степену* донео руководилац Службе у републици, односно аутономној покрајини, или генерални директор Службе, такво решење је *коначно*.

(11) Чл. 249-259. ЗУП-а.

(12) Институт УРС-а уведен је Законом о друштвеном књиговодству, донетом 19. октобра 1959. године. УРС има генеричне особине управног спора предвиђене ЗУС-ом, али је, у извесном смислу, и особен.

Управно–рачунске спорове против решења руководиоца Службе (коначног управног акта) у републици, односно руководиоца Службе у аутономној покрајини решава надлежни суд.

С обзиром на то да постоје разлике у организовању правосудних органа у републикама и покрајинама, стварно надлежан суд за решавање УРС–а није увек исти, јер је то регулисано републичким, односно покрајинским прописима – Законима о редовним судовима република и покрајина.

У републикама у којима постоје специјализовани судови за решавање у УРС, стварно је надлежан окружни или виши привредни суд у тој републици (Виши привредни суд Србије, Окружни привредни суд у СР Црној Гори, Управни суд у СР Хрватској), док је у републикама и покрајинама у којима не постоје специјални судови стварно надлежан суд опште надлежности, у којем постоји посебно одељење за одлучивање у привредним и управно–рачунским споровима.

Управно–рачунске спорове против решења старешине Службе у републикама и покрајинама и против решења генералног директора Службе решавају надлежни судови у већу састављеном од двојице судија од којих је један председник већа, а други судија поротник.

3. Предмет

Предмет УРС–а је коначни управни акт – решење Службе, издат у вршењу управно–финансијског надзора.

Дакле, специфичност УРС–а (у односу на управни спор) јесте, поред осталог, и у томе што му је предмет оцене законитости само једна врста управних аката, "специфичне садржине и својства издаваоца" (13).

УРС се може водити против решења Службе: 1) донетог у другом степену; 2) против којег није допуштена жалба; 3) донетог у поступку ревизије.

4. Странке

Тужена страна у УРС–у је орган чији се акт оспорава. То је увек Служба у одређеној републици или покрајини (14).

Тужилац је: 1) корисник друштвених средстава ако сматра да су решењем Службе повређени његово право или интерес на закону заснован; 2) друштвено–политичка заједница и други корисници друштвених средстава ако сматрају да су решењем Службе, које се односи на другог корисника друштвених средстава, противно закону умањени приходи.

(13) Вид. Томић Зоран, *Управно право (Управна контрола управе)*, Београд, 1990. стр. 468.

(14) На пример: у СР Србији (без покрајина), тужена је увек Служба друштвеног књиговодства у СРС, Централа у Београду.

Треће заинтересовано лице стиче положај странке и ставља се на страну тужене стране, под условом да поништавање оспореног акта непосредно иде на штету тог лица.

5. Покретање и ток

Управно-рачунски спор се покреће тужбом (15). Примерак тужбе доставља се туженом на одговор.

Решење Службе са својством коначности може се побијати због материјалноправне и формалноправне незаконитости.

Управни акт Службе може се побијати:

- а) због непримењивања одговарајућег прописа, или погрешног тумачења садржине меродавног материјалног прописа;
- б) због доношења акта од стране ненадлежног органа;
- в) због повреде правила поступка;
- г) због недостатака у форми писмено издатог акта;
- д) због непотпуно утврђеног стања "у битним тачкама" и (или) погрешно утврђеног чињеничног стања;
- ђ) због извођења неправилног закључка у погледу чињеничног стања (16).

У случају да надлежни орган решава по слободној оцени на основу овлашћења и у његовим границама, које му је дато правним прописима, у складу с циљем у којем је овлашћење дато не може се побијати управни акт због погрешног тумачења садржине меродавног материјалног прописа.

Тужба се подноси суду у року од 30 дана од дана достављања управног акта странци која је подноси.

Тужба због ћутања администрације може се поднети и у управно-рачунском спору. Пошто безуспешно протекне рок од 60 дана за доношење решења по жалби странке и рок од 7 дана по поновном обраћању странке – тзв. пожурница, странка може покренути УРС. Тужбом се напада чињеница недоношења управног акта у ситуацији када је суд био дужан да га донесе (17). Неки аутори сматрају да је предмет спора претпостављени акт чија је садржина *неповољна* по тужиоца.

Непотпуно или неразумљиву тужбу суд не одбацује аутоматски, већ председник већа позива тужиоца да у одређеном року отклони недо-

(15) У тужби се мора навести, пре свега: управни акт против којег је тужба управљена, кратко излагање (због чега се тужи, као и у ком правцу и обиму се предлаже поништавање управног акта). Уз тужбу се мора поднети акт у оригиналу или препису (чл. 27. ЗУС-а).

(16) "По испитивању тужбе, побијаног управног акта, као и укупног списка УРС-а, Виши привредни суд Србије је нашао да – тужба није основана. Управни акт службе је донет правилном применом закона, на правилно утврђено чињенично стање, без повреде одредаба поступка... Због изнетог, тужба је одбијена као неоснована". Виши привредни суд Србије, УРС 132/87, од 23. новембра 1987.

(17) Више о предмету УРС-а због ћутања администрације: Томић, *op. cit.*, стр. 437.

статке. У том случају председник већа указује шта тужилац треба да учини и упозорава на последице непоступања – одбацивања тужбе.

У свакој фази поступка суд ће одбацили тужбу ако је:

- а) поднета неблаговремено, или је преурањена;
- б) очевидно да се управним актом, који се тужбом оспорава, не дира у право тужиоца или у његов непосредни интерес заснован на закону;
- в) могла бити изјављена жалба, па није уопште изјављена, или није благовремено изјављена;
- г) већ донета правноснажна одлука у УРС–у, у истој ствари.

Оспорени управни акт са недостацима који спречавају оцену законитости акта поништиће се пресудом, без достављања тужбе не одговор.

У случају да Служба, након подношења тужбе, донесе други акт којим се мења (ставља ван снаге) побијани акт, суд ће позвати тужиоца да се изјасни да ли и даље остаје при тужби и у ком обиму – и у зависности од тога ће даље поступати.

Суд ће – ако тужбу не одбаци, или управни акт Службе не поништи, из изнетих разлога – тужбу доставити Служби на одговор, са захтевом за достављање управног списка. У случају да Служба тако не поступи, суд може решити спор и без списка.

О управно–рачунским споровима суд, по правилу, решава у нејавној седници. У сложеним споровима, суд може (18) одлучити да се одржи усмена расправа због разјашњења одређених питања. Странке могу, из истих разлога, предложити да се одржи усмена расправа.

Надлежни суд испитује законитост управног акта у границама захтева из тужбе. При томе суд није везан разлозима тужбе. На ништавост оспореног акта суд пази по службеној дужности.

О тужби у управно–рачунском спору суд одлучује пресудом.

Пресудом се тужба:

- а) одбија;
- б) уважава и побијани управни акт Службе поништава; или
- в) уважава, побијани управни акт Службе поништава и пресудом решава управна ствар.

До пресуде под "в" долази када суд нађе да се оспорени управни акт има поништити, а природа ствари дозвољава и подаци поступка пружају поуздан основ да сам суд, пресудом, реши управну ствар. Таква пресуда у свему замењује поништени акт.

(18) Пред Вишим привредним судом Србије не практикује се одржавање усмене расправе, иако у Закону постоји могућност за њено одржавање. У пракси овај суд решава на основу писмених доказа. Усмена расправа би, примера ради, могла да се одржи у ситуацији када се налаз вештака и записник Службе налазе у колизији. Овде би било речи о два стручна налаза. У таквој ситуацији Суд не би могао да се определи без одржавања усмене расправе. Међутим, у пракси се дешава да Суд поништи акт Службе (чл. 10. ст. 3. ЗУС–а) и Служба доноси нови акт у извршењу судске пресуде.

б. Правна средства

(а) Редовно правно средство

Жалба

Одредбама Закона о служби друштвеног књиговодства прописано је да се против првостепене одлуке надлежног суда, под одговарајућим условима, могу поднети: 1) захтев за заштиту законитости и 2) захтев за ванредно преиспитивање (више о томе у одговарајућим поглављима).

Стриктним тумачењем поменутог закона не може доћи до другостепеног решавања по жалби у УРС–у. Међутим, у управно–рачунским споровима сходно се примењују одредбе Закона о управним споровима и Закона о парничном поступку, те је судска пракса "створила" жалбу – редовно правно средство у УРС–у, у републикама и покрајини у којима је УРС *двостепен*. То је тумачење судске праксе у СР Македонији, СР БиХ и САП Косову. У осталим републикама (СР Србија, СР Хрватска, СР Црна Гора и СР Словенија) и у северној покрајини (САП Војводина) управно–рачунски спор је – *двостепен*. С обзиром на то да у републикама и покрајини у којима првостепену одлуку доноси највиши суд (у управно–рачунским споровима) нема редовних правних средстава у овој материји, против првостепене судске одлуке може се тражити судска заштита пред Савезним судом (19).

Изостављање жалбе, несумњиво, ставља у неравноправан положај странке у УРС–у у наведеним републикама и покрајини. Непостојање овог правног средства и последица које из тога произлазе (мањи степен заштите права и правних интереса странака и објективне законитости) добрим делом је "дело" непоштовања одредаба Устава којима је прописано да се поступак за решавање управно–рачунских спорова уређује савезним законодавством.

У републикама и покрајини у којима одлуку не доноси највиши суд у материји управно–рачунских спорова, жалба се подноси у року од 15 дана од дана достављања одлуке странци која подноси жалбу, а предаје се суду чија се одлука побија жалбом (20).

Дакле, примена овог правног средства омогућена је сходном применом ЗУС–а у вези са чл. 68. Закона о Служби... Сходна примена ЗУС–а односи се и на питања правне природе управних спорова и на питања поступка у управним (односно управно–рачунским) споровима.

(19) Пуна јурисдикција води порекло из француског права. "У УРС, пуна јурисдикција је знатно чешћа него у општем управном спору. Ову околност узрокује сама природа ствари о којој се расправља, као и неопходност обезбеђивања законитости одлучивања у већем степену. У складу са претходним је и квалификованост надлежних судова за решавање правних и чињеничних питања". Томић, *op. cit.*, стр. 470; супротно Томићу, на одговарајућим местима Ивошевић С. наводи да пуна јурисдикција није правило (у магистарској тези *Судска контрола управе*).

(20) Супротно: "Произлази да у УРС–у уопште није допуштена жалба, а ни понављање судског поступка – што, поред осталог, одваја управно–рачунски од општег управног спора" (Томић, *op. cit.*, стр. 470.)

(б) Ванредна правна средства

У републикама и покрајини у којима је одлуку у УРС-у донео највиши суд у републици, односно покрајини, могу се изјавити *ванредна* правна средства.

Захтев за ванредно преиспитивање

Против правноснажне одлуке, коју је у УРС-у донео највиши суд у републици, односно покрајини, којом је повређен *савезни* (21) закон, странке могу Савезном суду поднети захтев за ванредно преиспитивање те одлуке.

Такође, против одредбе Савезног суда, донете у УРС-у по тужби ради поништаја решења генералног директора Службе, странке могу Савезном суду поднети захтев за ванредно преиспитивање одлуке.

Захтевом се може побијати одлука: 1) због *битне* повреде одредаба поступка и 2) због повреде материјалног права.

Захтев се у року од 30 дана од дана достављања побијане одлуке подноси непосредно Савезном суду.

Савезни суд може захтев

- 1) одбити;
- 2) уважити и укинути побијану одлуку; и
- 3) уважити и преиначити побијану одлуку.

Захтев за заштиту законитости

Против одлуке Савезног суда, донете у УРС-у по тужби ради поништаја решења генералног директора Службе, као и против одлуке Савезног суда донете по захтеву за ванредно преиспитивање одлуке републичког, односно покрајинског суда, савезни јавни тужилац може поднети захтев за заштиту законитости – Општој седници Савезног суда, ако је том одлуком учињена тежа повреда савезног закона.

Захтев за заштиту законитости може се поднети у року од 60 дана од дана достављања одлуке странкама.

Против правноснажне одлуке суда, који у УРС-у не врши функцију највишег суда у републици, односно покрајини, надлежни јавни тужилац може поднети надлежном суду у републици, односно покрајини, захтев за заштиту законитости, ако су таквом одлуком повређени закон, други пропис или општи акт.

Захтев за заштиту законитости надлежни јавни тужилац може поднети против одлуке већа суда, који у УРС-у врши функцију највишег суда у републици, односно аутономној покрајини, ако су том одлуком повређени републички, односно покрајински закон, други пропис или општи акт.

(21) У СР Црној Гори Врховни суд Црне Горе одлучује о захтеву за ванредно преиспитивање судске одлуке донете у УРС-у (регулисано одредбама Закона о редовним судовима СР Црне Горе).

Тужба за понављање поступка

Тужба за понављање поступка подноси се суду који је донео одлуку на коју се односи разлог за понављање.

Разлози понављања поступка набројани су у чл. 52. ЗУС–а, и могу се поделити на две групе:

а) новосазнате правно релевантне чињенице и околности и нови докази и околности (који су наступили после окончања ранијег поступка); и

б) битне процесне грешке из ранијег судског поступка (22).

7. Обавезност пресуда

Обавеза извршавања пресуда, по правилу, неће се састојати у издавању новог решења од стране надлежне Службе, јер пресуда из спора пуне јурисдикције у потпуности замењује поништени управни акт. Дакле, уношење потребних промена на рачуну корисника извршаваће организационе јединице Службе код које се води рачун корисника.

Када суд поништи акт против којег је покренут УРС, предмет се враћа у стање у којем се налазио пре него што је поништени акт донет. Ако, према природи ствари која је била предмет спора, уместо пониште-ног акта треба донети други управни акт, Служба је дужна да га донесе без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања пресуде. Надлежни орган (Служба) је, при томе, везан правним схватањем суда, као и примедбама суда у погледу поступка (23).

III. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Од институционализовања УРС–а (крајем шездесетих година) до данашњих дана (1990. година) судска контрола над законитошћу аката донетих од Службе имала је велику улогу.

Надлежни судови донели су хиљаде пресуда вршећи контролу: 1) законитости остваривања и коришћења друштвених средстава, и 2) извршавања обавеза корисника друштвених средстава.

Тешкоћу у раду судова у служби, надлежних у материји УРС–а, представља и непостојање целовитог и једнообразног решења поступка на савезном нивоу.

Са променама друштвено–економске основе и савезног и других устава, доћи ће, засигурно, и до промена у систему заштите вредности које чине предмет УРС–а. Колики ће бити њихов домаћај и у ком правцу ће се промене изводити показаће време.

(22) Класификација према: Томић, *op. cit.*, стр. 462, у вези са управним спором.

(23) Чл. 62. ЗУС–а.